

Finansdepartementet

14. april 2023
Deres referanse 21/6023

Høring om NOU 2022:20 Et helhetlig skattesystem

1. Innledning

Norsk Journalistlag (NJ) er både en fagforening og en mediepolitisk organisasjon for redaksjonelle medarbeidere i journalistiske, redaktørstyrte medier og frilansere, og for de som utdanner seg til å bli det. Vi ivaretar medlemmenes journalistfaglige interesser, og verner om den redaksjonelle uavhengigheten og ytringsfriheten. NJ har i dag i underkant av 8500 medlemmer.

Vi viser til departementets høringsnotat om Torvik-utvalgets utredning, og er i hovedsak lite tilfreds med det som berører mediebransjen. Vår kritikk kan i hovedsak oppsummeres i to hovedpunkter:

- Flertallets forslag om å avvikle merverdiavgift-fritaket (nullsats) for medier må ikke følges opp.
- Utvalgets mangel på utredning om skattlegging av flernasjonale teknologiselskaper må følges opp i et nytt utredningsarbeid.

2. Flertallets forslag om å avvikle merverdiavgift-fritaket for medier må ikke følges opp

Dagens fritak for merverdiavgift er prinsipielt forankret. Ordningen bidrar til et mangfold av medier og økt konsum, uten noen form for statlig innblanding. Fundamentet er å sikre et sterkt og forutsigbart grunnlag for et demokratisk samfunn. Som det heter i ESAs godkjenningsvedtak for slikt fritak i perioden frem til 2028, er begrunnelsen «å støtte produktaktivitet, utvikling og formidling av kvalitetsinnhold» (vår oversettelse fra engelsk).

Et bredt mediemangfold ivaretar den enkeltes reelle ytringsmuligheter, sikrer god informasjonstilgang til borgerne og sørger for at virkeligheten gjenspeiles på tvers av samfunnets økonomi, politiske, kulturelle eller sosiale skiller. Fritaket behandler alle medier likt, og er like viktig for alle de redaksjonelle miljøene som er omfattet av ordningen.

Grunnloven § 100 (6) stiller krav til statens investering i denne demokratiske infrastrukturen.

Flertallets forslag om å avvike merverdiavgift-fritaket for medier vil være dramatisk. Dette har en estimert årlig verdi på 1,8 milliarder kroner. Til sammenligning utgjør den direkte mediestøtten 400 millioner. Dagens fritak er en godt fungerende og innarbeidet rammebetingelse for mediene. Avviklingen vil føre til redusert mengde journalistikk etter dagens kvalitetskriterier, høyere priser og lavere mediebruk.

Dette er særlig dramatisk i en tid der de flernasjonale teknologiselskapene som Alphabet (Google) og Meta (Facebook) tar en stadig større andel av det norske reklamemarkedet, og mediene har derfor blitt avhengig av brukerbetaling. Teknologi-gigantene svekker dermed medier som kjemper for innbyggernes tid og penger, setter rammene for den offentlige samtalen, og overprøver den frie journalistikken og redaktørrollen.

En situasjon med kun direkte mediestøtte vil avhenge av skiftende regjeringers syn på støtteordningen, og kan i verste fall ende med at politiske beslutninger avgjør hvilke medier som skal overleve.

For utdypende kritikk av flertallets forslag viser vi til høringsuttalelsen fra Mediebedriftens Landsforening og Norsk Redaktørforening.

3. Utvalgets mangel på utredning om skattlegging av flernasjonale teknologiselskaper må følges opp i et nytt utredningsarbeid

Slik mandatet til Skattelovutvalget er lagt opp, hadde vi ventet at utredningen inneholdt forslag til hvordan de flernasjonale teknologiselskapene bør skattlegges. Målsettingen bør være skatterettferdighet gjennom et åpent og demokratisk skattesystem. Forslag til en felles minstestandard for global selskapsskatt er støttet av OECD, G7- og G20-landene, og arbeidet med dette har også startet i EU.

Men det er fortsatt uklart når og hvordan en slik skattlegging vil bli etablert, og ni europeiske land har derfor innført midlertidig digital skatt. En slik nasjonal ordning mener vi også Norge bør innføre. I påvente av en internasjonal løsning, ønsker NJ at det nedsettes et nytt avgrenset utvalgsarbeid som utreder ulike modeller for nasjonal digital beskatning her i landet. Vi viser til Tax Justice Norges utfyllende høringsuttalelse om hvordan en slik utredning kan legges opp.

Med vennlig hilsen

Dag Idar Tryggestad
leder